

Projektų, skirtų socialinei pagalbai
asmenims, nukentėjusiems ir galėjusiems
nukentėti nuo prekybos žmonėmis, teikti,
atrankos konkurso organizavimo
2020–2021 metais nuostatų
3 priedas

**(Asmens, nukentėjusio ar galėjusio nukentėti nuo prekybos žmonėmis, prekybos žmonėmis
aukos nustatymo kortelės forma)**

(institucijos, įstaigos ar organizacijos pavadinimas)

**ASMENS, NUKENTĖJUSIO AR GALĖJUSIO NUKENTĖTI NUO PREKYBOS
ŽMONĖMIS, PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOS NUSTATYMO
KORTELĖ**

_____ (data)

Kortelės Nr. _____

_____ (koduoti asmens duomenys, pvz.: gimimo data, lytis (V (vyras), M (moteris), pilietybė (valstybės kodas)

1. Vertinimo data ir vieta _____

2. Vertinimą atliko _____
(vardas ir pavardė, pareigos, telefono ryšio nr. ir el. pašto adresas)

3. Nukentėjęs asmuo / galėjęs nukentėti nuo prekybos žmonėmis asmuo / prekybos žmonėmis auka
(nustačius pagal Asmens, nukentėjusio ar galėjusio nukentėti nuo prekybos žmonėmis, prekybos
žmonėmis aukos nustatymo kriterijus Kortelės priede) (pažymėti tinkamą)

_____ (vardas, pavardė, gimimo data, lytis ir pilietybė, paskutinė gyvenamoji vieta)

4. Prekyba žmonėmis Vidaus prekyba Užsienio prekyba

5. Įvykio aplinkybės _____
(galimos nusikalstamos veikos padarymo data ir vieta (-os), valstybė (-ės), kitos aplinkybės)

6. Suteikta neatidėliotina pagalba _____

7. Planuojama suteikti ar organizuoti pagalba _____

8. Esu informuotas, kad vadovaujantis Prekybos žmonėmis aukų nustatymo, ikiteisminio tyrimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. I-327/1V-1015/A1-758 „Dėl Prekybos žmonėmis aukų nustatymo, ikiteisminio tyrimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo rekomendacijų patvirtinimo“, šiame pranešime nurodyti asmens duomenys gali būti perduoti nevyriausybinei, Tarptautinei migracijos ar kitai organizacijai, teikiančiai pagalbą nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis asmenims. Esu supažindintas su savo kaip duomenų subjekto teisėmis, nustatytomis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) ir jų įgyvendinimo tvarka.

(organizacijos pavadinimas)

(nukentėjusio asmens arba nukentėjusio nepilnamečio atstovo pagal įstatymą vardas ir pavardė, parašas)

9. Pranešta _____:

(lydraščio data ir numeris)

- Policijai Prokuratūrai Nevyriausybinei organizacijai Tarptautinei migracijos organizacijai

10. Užpildytas Asmens, nukentėjusio ar galėjusio nukentėti nuo prekybos žmonėmis, prekybos žmonėmis aukos nustatymo kortelės priedas (pridedama).

11. Vertinimą atliko _____

(parašas)

Asmens, nukentėjusio ar galėjusio nukentėti nuo prekybos žmonėmis, prekybos žmonėmis aukos nustatymo kortelės priedas

ASMENS, NUKENTĖJUSIO AR GALĖJUSIO NUKENTĖTI NUO PREKYBOS ŽMONĖMIS, PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOS NUSTATYMO KRITERIJAI

PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKA – SUAUGĘS ASMUO

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso:

☐ 147 straipsnis. Prekyba žmonėmis

1. Tas, kas pardavė, pirko, kitaip perleido ar įgijo, verbavo, gabeno ar laikė nelaisvėje žmogų panaudodamas fizinį smurtą ar grasinimus arba kitaip atimdamas galimybę priešintis, arba pasinaudodamas nukentėjusio asmens priklausomumu ar pažeidžiamumu, arba panaudodamas apgaulę, arba priimdamas ar sumokėdamas pinigus, arba gaudamas ar suteikdamas kitokią naudą asmeniui, kuris faktiškai kontroliuoja nukentėjusį asmenį, jeigu kaltininkas žinojo arba siekė, kad nukentėjęs asmuo, nesvarbu, ar jis sutiko, būtų išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis, prostitucijai, pornografijai ar kitoms seksualinio išnaudojimo formoms, priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą, nusikalstamai veikai daryti arba kitais išnaudojimo tikslais, baudžiamas laisvės atėmimu nuo dvejų iki dešimties metų.

2. Tas, kas šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką padarė dviem ar daugiau nukentėjusiems asmenims arba sukeldamas pavojų nukentėjusio asmens gyvybei, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje, arba žinodamas ar siekdamas, kad būtų paimtas nukentėjusio asmens organas, audinys ar ląstelės, arba būdamas valstybės tarnautojas ar viešojo administravimo funkcijas atliekantis asmuo ir vykdydamas įgaliojimus, baudžiamas laisvės atėmimu nuo ketverių iki dvylikos metų.

3. Nukentėjęs nuo šiame straipsnyje numatytos veikos asmuo gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamą veiką, kurią jis buvo priverstas tiesiogiai padaryti dėl jam padarytos šiame straipsnyje numatytos veikos.

4. Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

☐ 147¹ straipsnis. Išnaudojimas priverstiniam darbui ar paslaugoms

1. Tas, kas panaudodamas fizinį smurtą, grasinimus, apgaulę arba kitus šio kodekso 147 straipsnyje nurodytus būdus neteisėtai vertė žmogų dirbti tam tikrą darbą ar teikti tam tikras paslaugas, įskaitant elgetavimą,

baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki trejų metų.

2. Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką versdamas žmogų dirbti ar teikti paslaugas vergijos ar kitokiomis nežmoniškomis sąlygomis,

baudžiamas areštu arba laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.

3. Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

☐ 147² straipsnis. Naudojimas asmens priverstiniu darbu ar paslaugomis

1. Tas, kas naudojosi žmogaus darbu ar teikiamomis paslaugomis, įskaitant prostituciją, žinodamas ar turėdamas ir galėdamas žinoti, kad asmuo šį darbą dirba ar šias paslaugas teikia dėl to, kad jam išnaudojimo tikslais buvo panaudotas fizinis smurtas, grasinimai, apgaulė arba kiti šio kodekso 147 straipsnyje nurodyti būdai, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.

2. Asmuo, kuris padarė šiame straipsnyje numatytą veiką, atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės, jeigu jis iki jo pripažinimo įtariamuoju savanoriškai apie tai pranešė teisėsaugos institucijai ir aktyviai bendradarbiavo nustatant nuo prekybos žmonėmis (147 straipsnis) ar vaiko pirkimo arba pardavimo (157 straipsnis) nukentėjusį asmenį ir išaiškinant kurią nors iš šių nusikalstamų veikų.

3. Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

Trys prekybos žmonėmis nusikalstamos veikos požymių grupės:

1. Nusikalstami veiksmai (pardavė, pirkė, kitaip perleido ar įgijo, verbavo, gabeno ar laikė nelaisvėje).

2. Asmens valią palenkiantys būdai (fizinis smurtas ar grasinimai arba kitaip atimta galimybė priešintis, arba pasinaudojimas nukentėjusio asmens priklausomumu ar pažeidžiamumu, arba panaudojant apgaulę, arba priimant ar sumokant pinigus, arba gaunant ar suteikiant kitokią turtinę naudą asmeniui, kuris faktiškai kontroliuoja nukentėjusį asmenį).

3. Išnaudojimo tikslas (kaltininkas žinojo arba siekė, kad nukentėjęs asmuo būtų išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis, prostitucijai, pornografijai ar kitoms seksualinio išnaudojimo formoms, priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą, nusikalstamai veikai daryti arba kitais išnaudojimo tikslais, arba įgyti nukentėjusio asmens organą, audinį arba ląstelius).

Galima auka – suaugęs asmuo (pagal BK 147, 1471, 1472 str.)		
Nusikalstami veiksmai (pažymėti bent vieną punktą)	Asmens valią palenkiantys būdai (pažymėti bent vieną punktą)	Išnaudojimo tikslas (pažymėti bent vieną punktą)
<p>BK 147 str. Įtariamasis (kaltinamasis) suaugusį asmenį:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ pardavė ☐ pirkė ☐ kitaip perleido ☐ įgijo ☐ verbavo ☐ gabeno ☐ laikė nelaisvėje 	<p>BK 147 str. Įtariamasis (kaltinamasis):</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ panaudojo fizinį smurtą ☐ panaudojo grasinimus (psichologinį smurtą) ☐ kitaip atėmė galimybę priešintis (jei netinka pirmas ir antras punktai arba juos papildė) ☐ pasinaudojo aukos priklausomumu ☐ panaudojo apgaulę ☐ priėmė pinigus ☐ sumokėjo pinigus ☐ gavo kitokią naudą ☐ suteikė kitokią naudą asmeniui, kuris faktiškai kontroliuoja auką ☐ pasinaudojo aukos pažeidžiamumu <p>Pažeidžiamumo požymiai:</p>	<p>BK 147 str. Įtariamasis (kaltinamasis) žinojo arba siekė, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ auka būtų išnaudojama vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis ☐ auka būtų išnaudojama prostitucijai ☐ auka būtų išnaudojama pornografijai ☐ auka būtų išnaudojama kitoms seksualinio išnaudojimo formoms ☐ auka būtų išnaudojama priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą ☐ auka būtų išnaudojama nusikalstamai veikai daryti ☐ auka būtų išnaudojama kitais išnaudojimo tikslais

Galima auka – suaugęs asmuo (pagal BK 147, 1471, 1472 str.)

<p align="center">Nusikalstami veiksmai (pažymėti bent vieną punktą)</p>	<p align="center">Asmens valią palenkiantys būdai (pažymėti bent vieną punktą)</p>	<p align="center">Išnaudojimo tikslas (pažymėti bent vieną punktą)</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ <i>sunki materialinė padėtis</i> ☐ <i>jaunas amžius (iki 29 metų)</i> ☐ <i>psichikos ir elgesio sutrikimai</i> ☐ <i>menkas išsilavinimas</i> ☐ <i>socialinių įgūdžių stoka</i> ☐ <i>priklausomybės</i> ☐ <i>buvimas šalyje nelegaliai</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ būtų paimtas aukos organas, audinys ar ląstelės
<p>BK 147¹ str. Įtariamasis (kaltinamasis) auka:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ neteisėtai vertė dirbti tam tikrą darbą ☐ neteisėtai vertė teikti tam tikras paslaugas ☐ vertė elgetauti 	<p>BK 147¹ str. Įtariamasis (kaltinamasis):</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ panaudojo fizinį smurtą ☐ panaudojo grasinimus (psichologinį smurtą) ☐ kitaip atėmė galimybę priešintis (jei netinka pirmas ir antras punktai arba juos papildo) ☐ pasinaudojo aukos priklausomumu ☐ panaudojo apgaulę ☐ priėmė pinigus ☐ sumokėjo pinigus ☐ gavo kitokią naudą ☐ suteikė kitokią naudą asmeniui, kuris faktiškai kontroliuoja auką ☐ pasinaudojo aukos pažeidžiamumu 	<p>BK 147¹ str. Įtariamasis (kaltinamasis) žinojo arba siekė, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ auka būtų išnaudojama dirbti tam tikrą darbą ☐ auka būtų išnaudojama teikti tam tikras paslaugas ☐ auka būtų išnaudojama vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis ☐ auka būtų išnaudojama kitomis nežmoniškomis sąlygomis

<p>BK 147² str. Įtariamasis (kaltinamasis): ☐ naudojosi aukos darbu ☐ naudojosi aukos teikiamomis paslaugomis, įskaitant prostituciją žinojo ar turėjo ir galėjo žinoti, kad auka yra išnaudojama</p>	<p>BK 147² str. Įtariamasis (kaltinamasis) žinojo ar turėjo ir galėjo žinoti, kad prekeiviai žmonėmis: ☐ panaudojo fizinį smurtą ☐ panaudojo grasinimus (psichologinį smurtą) ☐ kitaip atėmė galimybę priešintis (jei netinka pirmas ir antras punktai arba juos papildo) ☐ pasinaudojo aukos priklausomumu ☐ panaudojo apgaulę ☐ priėmė pinigus ☐ sumokėjo pinigus ☐ gavo kitokią naudą ☐ suteikė kitokią naudą asmeniui, kuris faktiškai kontroliuoja auką ☐ pasinaudojo aukos pažeidžiamumu</p>	<p>BK 147² str. ☐ Įtariamasis (kaltinamasis) žinojo ar turėjo ir galėjo žinoti, kad: ☐ auka yra išnaudojama dirbti tam tikrą darbą auka yra išnaudojama teikti tam tikras paslaugas, įskaitant prostituciją</p>
--	--	---

PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKA – VAIKAS

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso

157 straipsnis. Vaiko pirkimas arba pardavimas

1. Tas, kas siūlė pirkti, kitaip įgyti, pardavė, pirkto, kitaip perleido, įgijo, verbavo, gabeno arba laikė nelaisvėje vaiką žinodamas ar siekdamas, kad, neatsižvelgiant į vaiko sutikimą, jis būtų neteisėtai įvaikintas, išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis, prostitucijai, pornografijai, kitoms seksualinio išnaudojimo formoms, priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą, nusikalstamai veikai daryti arba kitiems išnaudojimo tikslams, baudžiamas laisvės atėmimu nuo trejų iki dvylikos metų.

2. Tas, kas šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką padarė dviem ar daugiau vaikų arba mažamečiui, arba sukeldamas pavojų nukentėjusio asmens gyvybei, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje, arba žinodamas ar siekdamas, kad būtų paimtas nukentėjusio asmens organas, audinys ar ląstelės, arba būdamas valstybės tarnautojas ar viešojo administravimo funkcijas atliekantis asmuo ir vykdydamas įgaliojimus, baudžiamas laisvės atėmimu nuo penkerių iki penkiolikos metų.

3. Nukentėjęs nuo šiame straipsnyje numatytos veikos asmuo gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamą veiką, kurią jis buvo tiesiogiai priverstas padaryti dėl jam padarytos šiame straipsnyje numatytos veikos.

4. Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.

Du vaiko (asmens iki 18 m.) pirkimo arba pardavimo nusikalstamos veikos elementai:

1. nusikalstami veiksmai (siūlė pirkti, kitaip įgyti vaiką, pardavė, kitaip perleido, pirko, kitaip įgijo, verbavo, gabeno arba laikė nelaisvėje vaiką);

2. Išnaudojimo tikslas (kaltininkas žinojo ar siekė, kad vaikas būtų neteisėtai įvaikintas, išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis, prostitucijai, pornografijai, kitoms seksualinio išnaudojimo formoms, priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą, nusikalstamai veikai daryti arba kitiems išnaudojimo tikslams, arba kad būtų paimtas nukentėjusio asmens organas, audinys ar ląstelės).

Galima auka – vaikas (pagal BK 157, 147² str.)	
Nusikalstami veiksmai (pažymėti bent vieną punktą)	Išnaudojimo tikslas (pažymėti bent vieną punktą)
<p>Įtariamasis (kaltinamasis) vaikas:</p> <p>☐ siūlė pirkti</p> <p>☐ siūlė kitaip įgyti</p> <p>☐ pardavė</p> <p>☐ kitaip perleido</p> <p>☐ pirko</p> <p>☐ kitaip įgijo</p> <p>☐ verbavo</p> <p>☐ gabeno</p> <p>☐ laikė nelaisvėje</p>	<p>Įtariamasis (kaltinamasis) žinojo arba siekė, kad:</p> <p>☐ vaikas būtų neteisėtai įvaikintas</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas vergijos ar panašiomis į vergiją sąlygomis</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas prostitucijai</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas pornografijai</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas kitoms seksualinio išnaudojimo formoms</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas priverstiniam darbui ar paslaugoms, įskaitant elgetavimą</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas nusikalstamai veikai daryti</p> <p>☐ vaikas būtų išnaudojamas kitiems išnaudojimo tikslams</p> <p>☐ būtų paimtas nukentėjusio asmens organas, audinys ar ląstelės</p> <p>BK 147² str.</p> <p>☐ Įtariamasis (kaltinamasis) žinojo ar turėjo ir galėjo žinoti, kad vaikas yra išnaudojamas.</p>

RIZIKOS VEIKSNIAI

(daugelis atitinka nukentėjusio asmens situaciją)

Rizikos tapti prekybos žmonėmis auka veiksniai suaugusiam asmeniui
Padėtis iki nusikalstamos veikos
<p>☐ neturi vidurinio išsilavinimo, profesijos, darbo arba turi mažai apmokamą darbą, t. y. neturi jokių pajamų arba turi labai mažas pajamas;</p> <p>☐ turi vaikų ar kitų nuo jo / jos priklausančių asmenų;</p> <p>☐ skurdi gyvenamoji aplinka, nesutarimai su artimaisiais;</p> <p>☐ neturi nuolatinės gyvenamosios vietos;</p> <p>☐ karo ar kitokie pabėgėliai, nelegalūs migrantai;</p> <p>☐ priklauso engiamai, niekinamai ar neigiamai vertinamai socialinei, religinei, seksualinei, etninei ar kitokiai grupei;</p> <p>☐ turi psichikos problemų (psichinio vystymosi sutrikimų, traumų);</p> <p>☐ turi fizinės sveikatos problemų (fizinio vystymosi sutrikimų, traumų);</p>

- turi skolų, ypač jei jos susijusios su verbuotoju;
- nemoka užsienio kalbų arba kalbos šalies, į kurią verbuotojas kviečia vykti;
- terminuota darbo viza;
- anksčiau patyrė smurtą;
- nusikalstama praeitis arba ryšiai su nusikalsti linkusiais asmenimis;
- rizika dėl lyties:
- moterys – ypač seksualiniam išnaudojimui, lengviems darbams, fiktyviai arba priverstinei santuokai išnaudojimo tikslu;
- vyrai – ypač sunkiems fiziniams darbams;
- moterys ir vyrai, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažinti neįgaliaisiais, – ypač elgetavimui;
- bet kokio amžiaus moterys ir vyrai – nusikalstamoms veikoms, organui, audiniui, ląstelėms išimti.

Verbavimas, gabenimas, perleidimas

- aukos siekiamas tikslas – darbas, nusikalstamos veikos, meilė (draugystė, partnerystė, gyvenimas kartu) ir kt.;
- prekeiviais žmonėmis dažniausiai būna bet kokio amžiaus ar lyties asmenys: šeimos nariai, šeimos draugai, asmenys iš artimų draugų rato, pažįstami, nepažįstami (ypač kai auka pagrobama ar įgyjama iš kitų asmenų);
- prekeiviai žmonėmis asmenis verbuoja siekdami juos vėliau išnaudoti priverstiniam darbui, paslaugoms, prostitucijai ir kt.;
- auka verbuojama tiesiogiai, internetu (pokalbių svetainėse, žaidimų svetainėse ir kt.), įkalbinėjant artimiesiems draugams ar šeimos nariams, įvairiais skelbimais siūlančiais susipažinti ar gauti gerą uždarbį, ir pan.;
- auka yra suviliojama ir vėliau jai taikoma prievarta ar kiti asmens valią palenkiantys būdai;
- verbuotojas apsimeta įsimylėjęs auką, siūlo kartu gyventi, vėliau kartu išvykti, atvykus pradeda taikyti prievartą, išnaudoti ir pan.;
- verbuotojas aukai duoda netikrus pažadus įdarbinti modeliu, šokėja, aukle, masažuotoja ir pan.;
- auka yra skolinga verbuotojui ar jo artimiesiems, draugams;
- verbuotojas žada apmokėti ar panaikinti aukos skolą;
- verbuotojas aukai žada kvalifikuotą, gerai apmokamą darbą užsienyje, kai auka net neturi šiam darbui būtino išsilavinimo ar nemoka užsienio kalbos;
- verbuotojas įkalbinėja auką vykti į užsienio valstybę nelegaliai, aiškindamas, kad tai jai jokių neigiamų pasekmių nesukels;
- verbuotojas aukai siūlo (ją įtikinėja) vykti dirbti ar vykti kartu gyventi praėjus trumpam laikui po pažinties ar susitikimo (pažįstamas asmuo);
- auka yra emociškai priklausoma nuo verbuotojo, juo pasitiki;
- verbuotojas aukai duoda pinigų smulkioms išlaidoms, rūbams, grožio procedūroms, yra paslaugus;
- prekeiviai žmonėmis vykdo aukos bendravimo, judėjimo kontrolę, riboja judėjimo laisvę;
- aukai nesutikus vykti, verbuotojas ir su juo susiję asmenys grasina susidoroti su ja ir (ar) jos artimiesiems, šantažuoja, panaudoja fizinį smurtą;
- prekeiviai žmonėmis aukai parūpina padirbtus ar tikrus asmens ir kitus dokumentus;
- prekeiviai žmonėmis aukai parūpina kelionės bilietus, organizuoja kelionę ar (ir) padengia

kelionės išlaidas;

- prekeiviai žmonėmis iš aukos paima asmens ir kitus dokumentus, kelionės bilietus;
- auka nepasirašo jokio dokumento dėl įdarbinimo arba pasirašo suklastotą dokumentą, pasirašytus dokumentus prekeiviai žmonėmis iš prekybos žmonėmis aukos atima;
- prekeiviai žmonėmis aukai pataria, ką sakyti teisėsaugos pareigūnams (pasienyje ar vietos policijai);
- aukos pasakojime pareigūnui yra nemažai neatitikimų ir prieštaravimų;
- prekeiviai žmonėmis auką perduoda kitiems asmenims palydėti, nuvežti ir (ar) pasitikti;
- prekeiviai žmonėmis prekybos žmonėmis auką perduoda kitiems asmenims už pinigus, daiktus, paslaugas.

Ypatumai išnaudojimo metu

- prekeiviai žmonėmis verčia auką teikti seksualinio pobūdžio paslaugas už atlygį ir atiduoti visą ar dalį gauto atlygio arba teikti tokias paslaugas kitais prekeivių žmonėmis interesais;
- auka demonstruoja hiperseksualizuotą elgesį, dėvi vulgarius, provokuojamus drabužius ir pan.;
- prekeiviai žmonėmis iš aukos atima asmens ir kitus dokumentus, jei jie nebuvo atimti anksčiau, verčia naudoti suklastotus dokumentus;
- prekeiviai žmonėmis auką verčia dirbti kitą darbą ir (ar) prastesnėmis darbo sąlygomis, negu buvo žadėta;
- prekeiviai žmonėmis auką verčia dirbti prastesnėmis darbo sąlygos nei vietos gyventojai;
- prekeiviai žmonėmis auką verčia dirbti kitomis sąlygomis, negu buvo žadėta, ir (ar) be atlyginimo (pvz., prekybos žmonėmis turi sumokėti esamą ar tariamą skolą, vykdyti nusikalstamą veiką ar atlikti kitus veiksmus);
- prekeiviai žmonėmis auką verčia dirbti tuoj pat ar netrukus po atvykimo;
- prekeiviai žmonėmis riboja prekybos žmonėmis aukos bendravimą su kitais asmenimis (atima telefoną, riboja pokalbius, izoliuoja nuo kitų asmenų ir kt.);
- prekeiviai žmonėmis riboja aukos galimybes dalyvauti visuomeniniuose renginiuose ar religinėse apeigose;
- prekeiviai žmonėmis riboja aukos judėjimo laisvę, nuolat stebi, leidžia išeiti tik su lydinčiu asmeniu (prekybos žmonėmis auka turi ribotą pasirinkimą vietos ir laiko atžvilgiu arba visai jo neturi);
- prekeiviai žmonėmis vykdo aukos judėjimo ir (ar) gyvenimo kontrolę, naudoja apsaugos ir stebėjimo techniką darbo ir gyvenamojoje vietoje, apsaugą užtikrina žmonės ir (ar) gyvūnai;
- aukai nepaklusus, prekeiviai žmonėmis naudoja psichinį ar fizinį smurtą, šantažą, seksualinę prievartą, grasinimus susidoroti su artimaisiais ir pan.;
- prekeiviai žmonėmis naudoja psichinę ir (ar) fizinę prievartą su auka dirbančių asmenų atžvilgiu;
- prekeiviai žmonėmis aukai skiria baudas už jų nustatytos tvarkos nesilaikymą;
- prekeiviai žmonėmis didina aukos skolą nurodydami išgalvotas priežastis;
- prekeiviai žmonėmis aukai teikia klaidingą informaciją apie buvimo šalies teisės aktuose reglamentuotas darbuotojų teises ir darbdavių pareigas, policiją, migracijos tarnybas ir pan.;
- prekeiviai žmonėmis auką gąsdina pažintimis su teisėsaugos pareigūnais, pranešimu pareigūnams apie nelegalų buvimą ir (ar) darbą;
- prekeiviai žmonėmis iš aukos atima visą ar didžiąją dalį uždarbio arba didžiąją dalį uždarbio paima už gyvenamąjį plotą, maistą, rūbus ir pan.;
- prekeiviai žmonėmis auką apgyvendina su kitais kartu dirbančiais asmenimis patalpose, kuriose asmuo teikia paslaugas ar dirba;

- prekeiviai žmonėmis auką apgyvendina itin skurdžiomis, elementarių higienos reikalavimų neatitinkančiomis sąlygomis (pvz., kartu su gyvuliais tvarte, neduoda patalynės, liepia miegoti ant grindų ir pan.);
- prekeiviai žmonėmis auką kitoje valstybėje apgyvendina ir (ar) įdarbina nelegaliai;
- prekeiviai žmonėmis dažnai keičia aukos gyvenamąją ir (ar) darbo vietą arba auką perduoda vis kitiems asmenims;
- auka nežino adreso, kur gyvena ir (ar) dirba;
- prekeiviai žmonėmis izoliuoja auką nuo vietos kalbą mokančių asmenų, ypač jei auka nemoka užsienio kalbų;
- prekeiviai žmonėmis aukai ir kitiems kartu dirbantiems asmenims pristato tą patį vertėją, teisininką ir (ar) globojantį asmenį;
- prekeiviai žmonėmis auką ir kitus asmenis gabena į (iš) darbo vietą (-os) transportu be langų ar uždengtais langais;
- auka ant kūno turi tatuiruotę su prekeivių žmonėmis ženklu ar inicialais (ypač būdinga seksualiniam išnaudojimui);
- auka darbą pradeda ir (ar) baigia nebūdingu tai ūkinei veiklai laiku (vėlai vakare, naktį, anksti ryte ir pan.);
- auka nežino, koks darbo užmokestis yra mokamas už jos darbą.

Rizikos tapti prekybos žmonėmis auka veiksniai vaikui

Veiksniai

- nelanko mokyklos, blogi mokymosi rezultatai, neturi jokios profesijos;
- neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, pabėgęs iš namų arba po pabėgimo negali paaiškinti, kur buvo;
- gyvena skurdžioje gyvenamojoje aplinkoje arba yra iš vaikų globos institucijos;
- turi psichinės ir (ar) fizinės sveikatos problemų (vystymosi, valgymo sutrikimų, traumų ir kt.);
- anksčiau patyrė smurtą ar seksualinę prievartą;
- serga lytiškai plintančiomis ligomis, ankstyvi lytiniai santykiai, ankstyvas neplanuotas nėštumas;
- yra priklausomas nuo alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų;
- žaloja save, bandė žudyti;
- yra įtrauktas į veiklą, kuri nesiderina su vaiko amžiumi, lankosi pilnamečiams skirtose vietose (pvz., naktiniuose klubuose, baruose ir pan.);
- patiria socialinę izoliaciją, t. y. neturi draugų, vengia bet kokio bendravimo ar net akių kontakto;
- nenatūraliai stengiasi atrodyti suaugusiu, rengiasi amžiaus neatitinkančiais drabužiais;
- keliauja kartu su suaugusiuoju, kuris nėra jo artimas giminaitis ar atstovas pagal įstatymą;
- turi daug vyresnį (-ę) suaugusį (-ią) draugą (-ę), su kuriuo (-a) bendrauja susitikęs ar telekomunikacijos priemonėmis;
- turi brangių daiktų ar turto (drabužių, telefoną, pinigų ir kt.), bet negali paaiškinti, kur juos įsigijo;
- turi kitiems asmenims priklausančių daiktų;
- turi nusikalstamą praeitį, ryšių su nusikalsti linkusiais asmenimis, buvo įtrauktas į nusikalstamas veikas, pvz., sulaikytas vagiliaujantis, elgetaujantis, platinantis narkotines ar psichotropines medžiagas;
- priklauso gatvės vaikų grupei, kuri kasdien vyksta vis į kitą vietą, tačiau nakvoti grįžta į tą pačią

- vieta (būdinga nusikaltimams gatvėje);
- priklauso gatvės vaikų grupei, kurios veiklą kontroliuoja suaugęs asmuo (būdinga nusikaltimams gatvėje);
 - turi skolų, ypač verbuotojui;
 - nemoka užsienio kalbos arba šalies, į kurią ruošiasi vykti, kalbos;
 - rizika dėl amžiaus:
 - mažametis – ypač verbuojamas pornografijai, nelegaliam įvaikinimui, seksualiniam išnaudojimui arba smulkiems darbams, elgetavimui, smulkioms vagystėms, organams;
 - nepilnametis – ypač seksualiniam išnaudojimui, smulkioms vagystėms.

Padidintos rizikos grupės

- vaikai, augantys socialinėse rizikos, socialiai pažeidžiamose šeimose;
- socialinės rizikos vaikai: vaikai, kurie vaikatauja, elgetauja, nelanko mokyklos ar turi elgesio problemų mokykloje, piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis, yra priklausomi nuo azartinių lošimų, yra įsitraukę ar linkę įsitraukti į nusikalstamą veiką, yra patyrę ar kuriems kyla pavojus patirti psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, smurtą šeimoje ir dėl šių priežasčių jų galimybės ugdytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos;
- be tėvų globos likę vaikai;
- vaikai, kurie verčiasi prostitucija;
- vaikai, kurie jau yra tapę prekybos žmonėmis aukomis;
- vaikai iš tautinių ir etninių mažumų grupių;
- nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai.

Prekybos žmonėmis aukos (suaugusio ir vaiko) požymiai dėl patirtų išgyvenimų

- turi fizinio smurto žymių;
- turi sveikatos sutrikimų, somatinių ir lytiškai plintančių ligų, priklausomybę nuo žalingų įpročių;
- turi psichologinio-emocinio smurto požymių: psichinį nestabilumą, agresiją, nervingumą, padidėjusį baimės ir (ar) gėdos jausmą, jautrumą, sumažėjusį saugumo jausmą, viską neigia, siekia atsiriboti, kaltina save ir aplinkybes, nepasitiki savimi ir kitais ir kt.;
- turi psichikos ir elgesio sutrikimų: potrauminį sindromą, depresiją, nerimą, depersonalizavimą, amneziją ir kt.;
- turi Stokholmo sindromą (susitapatinimą su prekeiviu (išnaudotoju), psichologinę (emocinę) priklausomybę, savęs nelaiko nukentėjusiu asmeniu);
- nepasitiki savimi ir (ar) kitais;
- vengia bendrauti su atsakingomis institucijomis ir įstaigomis (prokuratūra, policija ir kt.), pagalbą tokiems nukentėjusiesiems teikiančiomis organizacijomis ir kt.;
- atsisako pagalbos, vengia kalbėti apie savo būseną;
- pasakoja skirtingas arba išgalvotas istorijas apie išgyventą situaciją ir išnaudojimą, nesugeba prisiminti tikslių faktų.